

NAVF'S

UTREDNINGSINSTITUTT

NORGES
ALMENVITENSKAPELIGE
FORSKNINGSRÅD

1976: 8

Utredninger om forskning
og høyere utdanning

Norske studenter og kandidater ved innenlandske og utenlandske læresteder

Norwegian Students and Graduates
at Institutions of Higher Education
in Norway and Abroad

INSTITUTE FOR STUDIES IN RESEARCH
AND HIGHER EDUCATION

The Norwegian Research Council
for Science and the Humanities

1976: 8

Utredninger om forskning
og høyere utdanning

**Norske studenter og
kandidater ved
innenlandske og
utenlandske
læresteder**

Norwegian Students and Graduates
at Institutions of Higher Education
in Norway and Abroad

F O R O R D

Denne meldingen gir oversikter over norske studenter for tidsrommet 1960-1975. Den inneholder opplysninger om den samlede studentmasses fordeling på lærested, fagstudium og kjønn, samt tilsvarende fordeling for tilstrømmingen av nye studenter. Meldingen inneholder også oversikter over antall uteksaminerte kandidater fordelt etter fagområde og kjønn. Det er dessuten tatt med oversikter over antall studenter ved distriktshøgskolene i 1972, 1973, 1974 og 1975 fordelt etter studie-
retning.

Innsamlingsarbeidet er ledet av sekretær Tone Holter Andersen, som også har redigert meldingen.

Oslo, juni 1976

NAVF's utredningsinstitutt

Sigmund Vangsnes

I N N H O L D

	Side
SAMMENDRAG.....	7
1. TILGANG PÅ NYE STUDENTER.....	11
A. Tilgang til universiteter og høyskoler i Norge og utlandet.	11
B. Studiefrekvens.....	17
2. SAMLET ANTALL STUDENTER VED NORSKE OG UTENLANDSKE LÆRESTEDER...	19
A. Studenter ved norske læresteder.....	19
B. Studier i utlandet.....	26
C. Samlet antall norske studenter.....	27
3. KANDIDATER UTEKSAMINERT FRA UNIVERSITETER OG HØYSKOLER.....	29
4. KVINNELIGE STUDENTER.....	33
A. Tilgang på nye studenter.....	33
B. Samlet antall studenter.....	34
C. Uteksaminerte kandidater.....	35
5. STUDENTER VED DISTRIKTSHØYSKOLENE.....	39
A. Tilgang på nye studenter.....	39
B. Samlet antall studenter.....	40
SUMMARY IN ENGLISH.....	43

SAMMENDRAG

Antall nye studenter ved universiteter og vitenskapelige høyskoler i Norge i 1975 var på ca. 9 950 nye studenter, mot vel 9 400 i 1974. De nye studentene later til å utsette valget av studium i langt større grad enn tidligere. Hele 37 prosent av de som ble opptatt ved de tradisjonelt lukkede studier pluss de øvrige som ble immatrikulert de par siste år, og oppga at de skulle studere, hadde ikke oppgitt hvilket studium. Det er derfor ikke mulig å trekke noen endelig konklusjon om de nye studentenes relative fordeling på fag, eller om eventuelle endringer av denne de senere år.

Antall studenter innskrevet ved norske universiteter og vitenskapelige høyskoler var høsten 1975 kommet opp i nær 40 300 - omtrent en fordobling på ti år.

Vel halvparten av studentene (20 310) studerte ved Universitetet i Oslo. I Oslo-regionen med følgende læresteder: Universitetet, Arkitekthøgskolen, Menighetsfakultetet, Veterinærhøgskolen, Landbrukshøgskolen og Idrettshøgskolen var det nær 22 900 studenter, dvs. 56.8 prosent av alle studenter i landet. I Bergen - ved Universitetet og Norges Handelshøyskole - var det tilsammen vel 9 000 studenter eller 22.4 prosent, ved Universitetet i Trondheim ca. 7 100 studenter eller 17.6 prosent og ved Universitetet i Tromsø var det registrert 1 294 studenter, dvs. vel tre prosent av det samlede studenttall i Norge.

I løpet av perioden 1965-1975 var det lærestedene i Bergen som hadde den relativt største økningen i studenttallet - nær tredobling. Ved Universitetet i Trondheim ble studenttallet fordoblet og ved Universitetet i Oslo økte det med 74 prosent.

Av fagområder er det stadig historisk-filosofiske fag som har flest studenter, selv om andelen er gått noe ned i løpet av det siste ti-året - ca. 25 prosent av studentene studerte historisk-filosofiske fag høsten 1975, mot 31.5 prosent i 1965. Samfunnsvitenskapelige fag (inklusive studiene ved Norges Handelshøyskole) er i løpet av det siste tiår blitt det nest største fagområde når det gjelder antall studenter - 17.8 prosent av studentene høsten 1975, mot 12.5 prosent ti år tidligere. Juridiske studenter har økt fra 7.1 til 10.3 prosent av studentmassen i løpet av samme periode, mens andelen ved matematisk-naturvitenskapelige studier har avtatt fra 20.7 til 12.2 prosent og ved sivilingeniørstudiet fra 12.2 til 9 prosent.

Det ble i 1975 uteksaminert nær 4 400 kandidater ved universiteter og vitenskapelige høyskoler i Norge, og ca. 600 norske kandidater i fagene medisin, odontologi, veterinærmedisin, ingeniørfag, arkitektfag og

handelsfag ved utenlandske læresteder. Kandidatkullet i 1965 var på ca. 2 500 kandidater.

Av kandidatene i 1975 utgjorde filologene (cand.philol., mag.art. og cand.mag.) 25 prosent. Sivilingeniørene utgjorde 16.5 prosent, realistene (cand.real., mag.scient. og cand.mag.) 14.5 prosent og kandidater fra de samfunnsvitenskapelige fakulteter ca. 10 prosent. Ca. 8 prosent var medisinerer, vel 9 prosent siviløkonomer, vel 7 prosent jurister. De øvrige kandidatgrupper representerte mindre andeler.

I 1975 begynte ca. 4 350 kvinner å studere ved universiteter og vitenskapelige høyskoler i Norge, dvs. at 43.6 prosent av de nye studentene var kvinner.

Totalt antall kvinnelige studenter i Norge var høsten 1975 nær 14 400, dvs. 35.7 prosent av det samlede studenttall. Andelen ti år tidligere var vel 24 prosent. I 1965 studerte 61 prosent av kvinnene filologi, i 1975 var andelen falt til ca. 37 prosent. Økningen i andelen av de kvinnelige studentene falt særlig på samfunnsvitenskapelige fag som i løpet av tiårsperioden økte fra 9.8 til 17.5 prosent av kvinnene og jus som økte fra 3.4 til 7.8 prosent.

Innenfor de aller fleste studier har det vært en stadig økende andel kvinner det siste tiåret. Økningen er mest iøynefallende for noen av de tradisjonelt mannsdominerte studier: veterinærmedisin, hvor 28 prosent av studentene høsten 1975 var kvinner, mot knapt 10 prosent i 1965; landbruksfag, hvor kvinneandelen økte fra 4.3 til 16.5 prosent i samme tidsrom; i jus økte kvinneandelen fra 11.8 til 27 prosent og ved Norges Handelshøyskole fra 3.2 til 9.8 prosent. Dessuten var vel 40 prosent av studentene kvinner i de øvrige samfunnsvitenskapelige studier høsten 1975, mot 25 prosent ti år før.

Andelen kvinner blant filologistudentene økte fra 47.1 til 52.6 prosent fra 1965 til 1975. Farmasistudiet var det eneste studium hvor kvinneandelen gikk tilbake, dette skjedde samtidig med at artium fra real- eller naturfaglinje ble etablert som opptakskrav.

Det ble i 1975 uteksaminert ca. 1 000 kvinner ved norske akademiske læresteder og ca. 40 norske kvinner i utlandet; dvs. ca. 23 prosent av kandidatkullet var kvinner. Ca. 350 - vel halvparten av de kvinner som ble uteksaminert i 1975 var filologer, 12.7 prosent ble uteksaminert i samfunnsvitenskapelige fag og 13.1 prosent var realister.

Ved landets åtte distriktshøyskoler begynte høsten 1975 2 162 studenter. Det samlede studenttall var 3 350. Økonomisk/administrativ studieretning har fremdeles den største andel av studentene - 29 prosent - men

samfunnsfaglige og filologisk og humanistisk/estetiske studieretninger har fått stadig økende andeler de senere år. Høsten 1975 studerte 17 prosent av distriktshøgskolestudentene samfunnsfag og 16 prosent filologiske og humanistisk/estetiske fag. Den relative fordeling av studentene viser ellers at media og natur- og miljøvern har hatt synkende og de øvrige studieretninger litt svingende andeler siden 1972.

1. TILGANG PÅ NYE STUDENTER

A. Tilgang til universiteter og vitenskapelige høyskoler i Norge og utlandet

Oversikten over tilgang på nye studenter i tabell 1 bygger på oppgaver over opptaket ved lærestedene for fagene farmasi, medisin, odontologi, veterinærmedisin, landbruksfag, ingeniørfag, arkitektfag, siviløkonomi, revisorfag, fiskerifag og idrettsfag. For de øvrige studier har det imidlertid vært vanskelig å finne ut nøyaktig hvor mange studenter som har begynt hvert år, og ulike kriterier for mål på tilgangen til universitetene i Oslo og Bergen har vært vurdert.

Vurderingene har resultert i at det beste mål som kan skaffes relativt raskt, er immatrikuleringsstatistikken som gir en spesifikasjon av studieintensjoner. Kildene for antall nye studenter i de fag som ikke er nevnt ovenfor er således for universitetene i Oslo og Bergen immatrikuleringsstatistikk for disse læresteder de respektive år. For Universitetet i Tromsø er det antall nye studenter som ikke har vært registrert ved noe annet akademisk lærested tidligere, og for Universitetet i Trondheim - Norges lærerhøgskole - antall som er tatt opp og har begynt å studere. Det må imidlertid gjøres oppmerksom på at immatrikuleringsstatistikken har den svakhet at studenter som ved melding til immatrikulering oppgir at de skal studere, ikke gir opplysninger om når de akter å begynne; opplysningene som gis om studieintensjoner er dessuten ikke noen bindende kontrakt, og hvor mange som ombestemmer seg er ikke kjent.

Statistisk Sentralbyrås registrering av nye studenter er sannsynligvis den beste registrering av tilgangen på nye studenter ved norske læresteder, men denne foreligger noe sent. Sammenligning mellom immatrikuleringsstatistikken og Statistisk Sentralbyrås oppgaver over nye studenter for årene 1970, 1971, 1972 og 1973 viser at Byrået har registrert 12-23 prosent større tilgang til våre universiteter og høyskoler enn det som fremkommer ved å nytte immatrikuleringsstatistikk som tilgangskriterium for åpne studier og opptaket for lukkede studier.

Av tabell 1 fremgår at antall nye studenter har økt med ca. 240 prosent fra 1960 til 1975, med 83 prosent fra 1965 til 1975 og med 36 prosent fra 1970 til 1975. Imidlertid er en stadig økende andel usikker på hvilket studium de skal velge; dette gjør samtidig immatrikuleringsstatistikken mindre egnet som mål for tilgangen til de ulike studier. Andelen av immatrikulerte med studieintensjoner som ved immatrikuleringen ikke oppga noe bestemt studium utgjorde i 1960 1.5 prosent av tilgangen. Siden har andelen stadig økt og utgjorde i 1975 37.2 prosent.

Opptakskapasiteten ved de studier som tradisjonelt har vært kalt lukkede studier: farmasi, medisin, ernæring, odontologi og samtlige studier ved de vitenskapelige høyskoler, har økt med 69.7 prosent fra 1965 til 1975, altså en svakere økning enn i tilgangen til de tradisjonelt "åpne studier". Økningen av studieplasser ved tradisjonelt lukkede studier inkluderer dessuten etableringen av to nye slike: Ernæringslinjen ved Nordisk Husholdshøgskole og studiet ved Norges idrettshøgskole.

Det kan vanskelig trekkes bestemte konklusjoner om de nye studentenes valg av fag de senere år, eller om endringer i visse retninger, fordi en så stor andel oppgir "ubestemt fag".

Oppgavene over tilgangen på norske studenter til studier i utlandet og kommentarene nedenfor bygger på opplysninger gitt av Statens lånekasse for utdanning. Tabell 2 viser tilgangen på nye studenter de senere år.

Tabell 1. Tilgang på nye studenter¹⁾ ved norske universiteter og vitenskapelige høyskoler årene 1960, 1965 og 1970-1975.

F a g	IMMATRIKULERINGSÅR/OPPTAKSÅR							
	1960	1965	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Filologi	954	1 730	1 629	1 128	1 285	1 465	1 423	1 405
Teologi	61	83	21	37	16	29	32	32
Jus	213	436	434	378	597	615	631	629
Sosialøkonomi	81	187	86	78	89	71	55	49
Psykologi	75	219	290	300	246	264	236	270
Pedagogikk	29	93	227	139	174	160	138	139
Andre samfunnsfag	7	146	414	297	408	465	413	486
Realfag og aktuarfag	610	993	831	833	872	853	827	958
Farmasi	30	36	40	40	40	40	40	40
Medisin grunnfag	-	-	-	-	-	7	-	24
Medisin	136	176	247	254	285	334	336	325
Ernæringsfag	-	-	16	16	16	16	16	16
Odontologi	50	94	123	126	128	130	132	128
Veterinærmedisin	20	32	35	37	36	35	38	35
Landbruksfag	90	131	187	193	213	218	217	216
Ingeniørfag	397	600	708	747	791	784	825	884
Arkitektfag	49	71	80	92	99	102	94	95
Siviløkonomi	61	180	236	226	225	230	241	254
Revisorfag	-	-	-	-	-	-	54	53
Fiskerifag	-	-	-	-	17	7	6	12
Idrettsfag	-	-	85	120	84	157	139	194
Examen philosophicum, uoppgitt fag, andre	43	241	1 619	3 189	3 069	3 287	3 519	3 698
S u m	2 906	5 448	7 308	8 230	8 690	9 269	9 412	9 942

1) Følgende tilgangskriterier er nyttet: For universitetene i Tromsø og Trondheim og for samtlige vitenskapelige høyskoler, samt for studiene farmasi, medisin, ernæring og odontologi ved universitetene i Bergen og Oslo: antall som er tatt opp og har påbegynt studiet; for de øvrige fag ved universitetene i Bergen og Oslo: antall som er blitt immatrikulert og har oppgitt at de skal studere.

Tabell 2. Tilgangen på norske studenter ved utenlandske læresteder årene 1960-1975 - fordelt etter fagstudium.

År	Arki- tekt- fag	Inge- niør- fag	Medi- sin	Odonto- logi	Handels- fag	Vete- rinær- medisin	Andre akademiske studier	Sum
1960	17	230	116	67	75	-	-	505
1965	47	299	241	59	130	7	93	876
1970	63	170	161	27	114	21	41	597
1971	54	149	157	26	181	21	66	654
1972	55	107	141	12	162	19	48	544
1973	48	93	107	6	145	11	38	448
1974	24	64	97	4	178	14	103	484
1975	38	66	101	1	161	10	71	448

Det fremgår av Lånekassens oversikter over utenlandsstudenter, fordelt etter oppgitt begynnelsesår, at en del studenter ikke blir registrert det første studieåret i utlandet - bl.a. fordi en del søknader om støtte til studiefinansiering kommer inn så sent at de kommer med først i neste års statistikk. Således viser siste års statistikk fra Låndkassen at antallet som har oppgitt 1974 som begynnelsesår var ca. 16 prosent høyere enn i statistikken for året før. Tabellen ovenfor er nå korrigert i forhold til tidligere publiserte tabeller over tilgangen på norske studenter i utlandet. Det antas at tallene for 1975 er for lave.

Det er altså for tidlig, med de data som er tilgjengelige, å trekke noen endelige slutninger om tilstrømmingen av norske studenter til utenlandske læresteder i 1975. Det er på det rene at det de siste syv-åtte år er blitt vanskeligere enn tidligere for norske studenter å oppnå studieplasser ved universiteter og høyskoler i utlandet. Dette gjelder i særlig grad fagene: medisin, odontologi og veterinærmedisin.

I odontologi er det mangel på studieplasser i samtlige av de land som hittil har vært aktuelle for norske studenter. I følge Lånekassens oversikter ble det bare tatt opp 1 student ved utenlandsk lærested til dette studium det siste året.

Også ved medisinstudiet er det blitt stadig vanskeligere å oppnå studieplasser i de land som tidligere var ansett som aktuelle studieland for nordmenn. Nederlandske læresteder sluttet å ta opp norske studenter for flere år siden; belgiske innførte adgangsbegrensning i 1972. I Østerrike tas det ikke lenger opp nordmenn, og i Vest-Tyskland må man ha gode artiumskarakterer for å bli tatt opp.

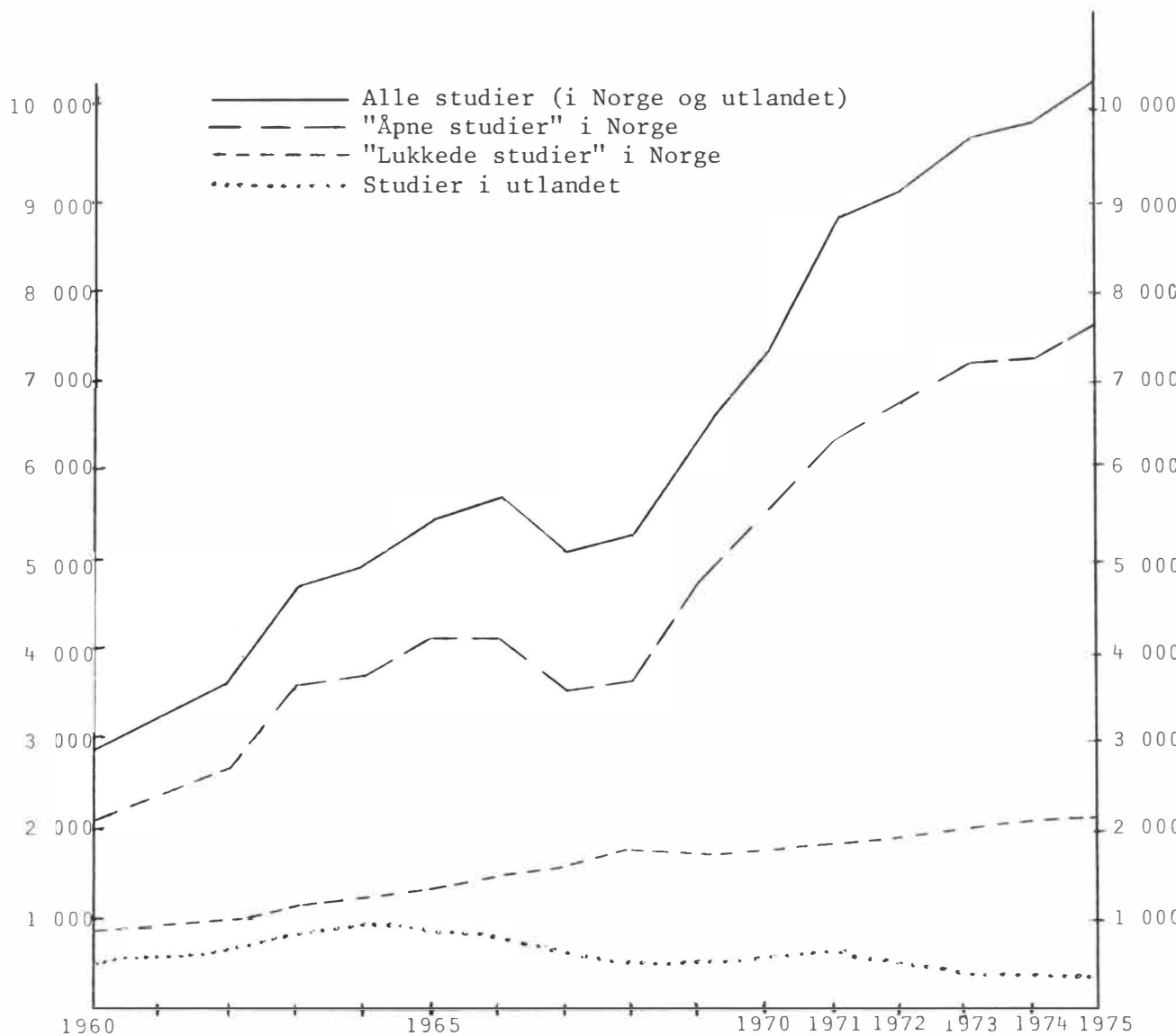
I Eire ble det i begynnelsen av 1970-årene tatt opp ca. 20 norske studenter pr. år til medisinstudiet. De siste par år har tallet ligget på 12-15. I Danmark har det ikke vært adgangsbegrensning ved det medisinske studium. Norske studenter med dansk studenteksamen har fritt kunnet påbegynne medisinstudiet, og antallet som har begynt i Danmark har de senere år vært stigende. Det planlegges imidlertid adgangsbegrensning til medisinstudiet i Danmark fra høsten 1976. I Island har de øvrige nordiske land en kvote på fire studieplasser, denne er de senere år blitt fylt av norske studenter.

Storbritannia og USA/Canada har i 1960-årene vært de viktigste studieland for norske ingeniørstudenter, og er det fremdeles. I begynnelsen av perioden begynte nokså store andeler også i Vest-Tyskland og Sveits. Det er fremdeles muligheter for opptak i Vest-Tyskland, og når antallet som de senere år har begynt her har vært avtakende, skyldes dette mer studentenes egne preferanser enn mangel på studieplasser. Ingeniørutdanningen i Vest-Tyskland er av betydelig lenger varighet enn f.eks. i Storbritannia og USA. Dette kan muligens være en medvirkende årsak til at forholdsvis få nordmenn begynner på ingeniørstudiet i Vest-Tyskland.

Det er mulig for norske studenter å bli opptatt både ved arkitektstudier og ved høyere merkantile studier i de fleste aktuelle studieland. De fleste arkitektstudenter som søker til utlandet begynner imidlertid i Storbritannia - 84 prosent av tilgangen i 1975. I tiden fra 1960 har over 70 prosent av tilgangen til arkitektstudiet i utlandet gått til Storbritannia. De øvrige har fordelt seg på Vest-Tyskland, Østerrike og Sveits. Når det gjelder handelsfag har særlig Sverige, men også USA/Canada, Vest-Tyskland, Storbritannia og Sveits tatt imot størstedelen av tilstrømmingen de siste 4-5 årene. I 1960-årene var det Sveits, Vest-Tyskland og USA/Canada som tok opp de største andeler av handelsfag-studerende nordmenn.

Siden 1965 har det også vært en del veterinærmedisin-studenter som har begynt ved læresteder i utlandet. Østerrike og Vest-Tyskland har hittil vært de viktigste studieland for disse, men fra og med høsten 1972 tas det ikke opp norske studenter til veterinærmedisin i Østerrike.

Figur I. Tilgang på nye studenter til norske og utenlandske universiteter og vitenskapelige høyskoler årene 1962-1975.

Imidlertid viser tabellen at dette bilde er blitt ganske forskjellig fra og med artiumskullet 1968. Etter at studiefrekvensen i artiumsåret hadde vært noe synkende årene 1964-1967, har det fra og med 1968 vært stigende. Dessuten har stadig økende andeler også påbegynt studier de etterfølgende år. Sammenlignet med de fire foregående artiumskull synes forskjellene i studiefrekvens for artiumskullene 1968-1973 å øke med økende ventetid. F.eks. fremgår det av tabell 3 at av artiumskullene 1965-1967 hadde ca. 38.5 prosent påbegynt studier 3 år etter examen artium, mens den tilsvarende andel for 1968-, 1969- og 1970-kullet var henholdsvis 44, 46 og 46.5 prosent.

NAVF's utredningsinstitutt arbeider med en spesialundersøkelse av artiumskullene 1968-1970, hvori bl.a. inngår disse artianeres studietilbøyelighet og valg av studium. Ved å ta utgangspunkt i de enkelte artiumskull - ikke i statistikken over nye studenter - kan det også gjøres slike beregninger som nevnt ovenfor. I prinsippet skulle resultatet bli det samme ved de to fremgangsmåtene. Resultatene avviker imidlertid noe, men uten at det generelle inntrykk blir vesentlig endret. Beregningen med artiumskullene 1968-1970 som utgangspunkt er presentert i følgende oppstilling:

Antall venteår	Artiumsår		
	1968	1969	1970
0	18.7	21.3	19.8
1	31.2	36.1	35.1
2	38.5	42.7	41.7
3	41.4	46.4	
4	43.3		

Når vi her presenterer begge tabellene skyldes dette den store interesse det på mange hold er for nettopp disse beregningene. At resultatene blir noe forskjellige kan skyldes:

- a) at det i registreringen av nye studenter ikke alltid er skjeltet mellom de studenter som har norsk gymnas-eksamen og de som har annen utdanningsbakgrunn.
- b) at enkelte studenter som har tatt artiumsprøve i enkelte fag om igjen (f.eks. for å bli tatt opp ved et lukket studium) ved studentregistreringen kan ha oppgitt året for slik prøve som artiumsår.
- c) feilkoding av artiumsår ved studentregistrering.

2. SAMLET ANTALL STUDENTER

A. Studenter ved norske læresteder

Høsten 1975 var tallet på studenter ved universiteter og vitenskapelige høyskoler i Norge 40 300. I 1965 var tallet ca. 19 650. Studenttallet har altså økt med 105 prosent i løpet av den siste tiårsperioden.

Fordelingen av studentbestanden på studier i tabell 4 viser at humanistiske fag stadig har flest studenter. Samfunnsvitenskapelige fag hadde en nokså jevn og sterk stigning i andelen av studentbestanden fram til 1971. Veksten later nå til å ha kulminert, og andelen har falt fra 20.3 prosent i 1971 til 17.8 prosent i 1975. Samfunnsvitenskapelige fag har likevel det nest største antall studenter, blant grupperingene i tabell 4.

Til tross for en relativt stor økning i opptakskapasiteten ved de tradisjonelt lukkede studier¹⁾ og etableringen av to nye slike - ernæring og idrettsfag - utgjør det samlede studenttall i lukkede studier en stadig synkende andel av det samlede studenttall i Norge - 23.2 prosent høsten 1975, mot ca. 27 prosent ti år tidligere.

Økningen i samfunnsfagenes andel av studentmassen det siste tiåret medfører at andelen i de fleste andre studier er lavere nå enn for ti år siden. Jus danner et unntak her - andelen lå på mellom 6.5 og 7 prosent fram til 1968, og er nå kommet opp på vel 10 prosent. Økningen skyldes ikke bare etablering av dette studium ved Universitetet i Bergen. Ved Universitetet i Oslo har andelen av studentbestanden også vist en markert stigning de siste årene. I 1975 utgjorde de juridiske studenter ca. 17 prosent av studenttallet ved Universitetet i Oslo. Dette er en større andel enn realistene, som har hatt en markert relativ nedgang i hele tiårsperioden fram til 1975.

Andelen som ikke spesifiserer fagstudium ved studentregistrering er økt fra 4.4 prosent i 1970 til 9.7 prosent i 1975.

Tabell 5 viser det samlede antall studenter i Norge årene 1960-1975 fordelt på læresteder og studier.

Tabell 6 viser hvordan det samlede antall studenter ved våre fire universiteter årene 1973-1975 var fordelt på fakultet og studietrinn. Av de 28 285 som hadde fakultetstilhørighet befant 7 014 eller 24.8 pro-

---

1) Til lukkede studier regnes her bare studiene ved de vitenskapelige høyskoler utenom Norges lærerhøgskole og fagene medisin, odontologi, farmasi og ernæring ved universitetene.

sent seg i øverste avdeling, i 1973 var andelen 21.6 prosent. En slik økning som er gjennomgående i alle studier er en naturlig konsekvens av at den kraftige økningen i den årlige tilgang på nye studenter nå synes å ha kulminert. Ifølge de tilgangskriterier som er brukt i denne publikasjonen var den gjennomsnittlige økning i tilstrømmingen til universiteter og vitenskapelige høyskoler i Norge de tre siste år på 417 pr. år - de tre foregående år (1969-1972) var den på 730 i årlig gjennomsnitt.

Tabell 4. Samlet antall studenter ved norske akademiske læresteder fordelt på fagområder høstsemestrene 1961, 1965 og 1970-1975. Absolutte tall og prosentfordeling.

F a g o m r å d e		Samlet antall studenter i Norge høstsemestrene:							
		1961	1965	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Humanistiske fag	Antall	3138	6184	8297	8469	8994	9865	10126	10232
	Prosent	28.6	31.5	27.1	25.5	25.4	26.6	26.0	25.3
Teologi	Antall	340	569	623	659	689	720	682	735
	Prosent	3.1	2.9	2.0	2.0	1.9	1.9	1.8	1.8
Jus	Antall	767	1390	2480	2793	3224	3592	3905	4153
	Prosent	7.0	7.1	8.1	8.4	9.1	9.7	10.0	10.3
Samfunnsvitenskapelige fag ¹⁾	Antall	703	2456	6106	6759	6936	6987	7254	7208
	Prosent	6.4	12.5	19.9	20.3	19.6	18.8	18.6	17.8
Matematisk-naturvitenskapelige fag	Antall	2387	4078	4396	4627	4800	4825	4693	4957
	prosent	21.7	20.7	14.3	13.9	13.5	13.0	12.1	12.2
Human medisin ²⁾	Antall	1157	1528	2426	2636	2808	2971	3035	3079
	Prosent	10.5	7.8	7.9	7.9	7.9	8.0	7.8	7.6
Ingeniørfag	Antall	1784	2400	3408	3409	3477	3522	3550	3650
	Prosent	16.2	12.2	11.1	10.2	9.8	9.5	9.1	9.0
Arkitektfag	Antall	234	351	456	476	498	541	504	514
	Prosent	2.1	1.8	1.5	1.4	1.4	1.5	1.3	1.3
Landbruksfag og veterinærmedisin	Antall	437	546	717	758	820	845	852	1076
	Prosent	4.0	2.8	2.3	2.3	2.3	2.3	2.2	2.7
Idrettsfag	Antall	-	-	200	265	290	326	323	354
	Prosent	-	-	0.7	0.8	0.8	0.9	0.8	0.9
Andre og uspesifiserte fag ³⁾	Antall	40	152	1552	2423	2893	2940	4012	4558
	Prosent	0.4	0.8	5.1	7.3	8.2	7.9	10.3	11.3
S u m ⁴⁾	Antall	10987	19654	30661	33274	35429	37134	38936	40516
	Prosent	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.2

- 1) Samfunnsvitenskapelige fag omfatter her: Sosialøkonomi, sosiologi, statsvitenskap, psykologi, etnografi, pedagogikk, studiene ved Norges Handelshøyskole og høyere sosionomutdanning.
- 2) Human medisin omfatter her: Medisin, odontologi, farmasi og medisinske fag ved Universitetet i Tromsø.
- 3) Omfatter pedagogisk seminar, ernæringsfag, fiskerifag, examen philosophicum og uoppgitt fag.
- 4) Enkelte studenter ved Norges Lærerhøgskole studerer mer enn ett av fagområdene som er nevnt i forspalten til tabellen. Summene i denne tabellen blir derfor litt for høye. Jfr. tabell 5.

Tabell 5. Samlet antall studenter ved norske akademiske læresteder høstsemestrene 1960, 1965 og 1970-1975 fordelt på lærested og fag.

L æ r e s t e d F a g	Antall innskrevne studenter høstsemestrene:							
	1960	1965	1970	1971	1972	1973	1974	1975
<u>Universitetet i Bergen</u>	963	2809	5790	6693	7240	7351	7556	7989
Filologi	337	1225	1953	2239	2364	2414	2121	2306
Teologi	8	34	61	50	45	35	-	-
Jus	33	30	383	491	606	707	721	726
Psykologi	-	-	-	336	298	342	452	501
Samfunnsfag ellers	-	23	849	775	959	972	819	899
Realfag	380	1011	1290	1349	1344	1246	1074	1137
Medisin	190	289	460	530	608	627	671	662
Odontologi	-	161	258	257	264	248	248	242
Pedagogisk seminar	15	36	50	77	77	129	175	170
Examen philosophicum, uspesifisert fag	-	-	486	589	675	631	1275	1346
<u>Universitetet i Oslo</u>	5600	11675	17185	18395	18868	19367	20160	20310
Filologi	2006	4444	5551	5330	5567	5904	6133	5665
Teologi	55	102	108	119	110	97	92	100
Jus	678	1360	2097	2302	2618	2885	3184	3427
Sosialøkonomi	126	464	721	759	708	694	599	549
Pedagogikk	18	214	1142	1175	1152	1032	1048	916
Psykologi	180	618	884	979	827	769	756	710
Sosiologi	20	105	420	575	653	646	800	808
Statsvitenskap	69	241	346	337	340	345	344	367
Etnografi	1	22	73	80	116	136	164	168
Samfunnsfag, uspes.	-	190	418	403	328	357	263	229
Aktuarfag	23	21	5	4	9	11	12	17
Realfag	1530	2816	2803	2943	2968	2945	2877	3013
Farmasi	103	146	153	161	164	181	195	195
Medisin	600	722	1133	1257	1328	1438	1413	1390
Ernæring	-	-	41	36	36	36	44	41
Odontologi	191	210	422	431	440	417	412	393
Examen philosophicum, ukjent fagstudium	-	-	868	1504	1504	1474	1824	2322
<u>Universitetet i Tromsø</u>	-	-	-	87	406	871	1065	1294
Filologi				-	18	171	260	337
Samfunnsfag				-	61	103	146	146
Realfag				-	20	138	206	274
Medisin grunnfag				-	4	20	19	36
Medisin				-		40	77	121
Fiskerifag				-	17	23	32	47
Examen philosophicum				87	286	369	321	300
Praktisk ped. og uopp- gitt fag				-	-	7	4	33

(forts.)

Tabell 5. (fortsatt)

L æ r e s t e d F a g	Antall innskrevne studenter høstsemestrene:							
	1960	1965	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Universitetet i Trondheim	2120	3545	5057	5218	5846	6230	6686	7094
Medisin	-	-	-	-	-	-	-	40
<u>Norges lærerhøgskole¹⁾</u>	309	904	1373	1525	2061	2396	2823	3101
Filologi	165	477	593	625	760	1055	1302	1550
Musikk	-	38	49	50	54	78	92	80
Pedagogikk	33	106	206	265	300	366	420	477
Psykologi	-		39	33	76	108	111	136
Sosiologi+sosial- antropologi	-		14	42	55	66	97	108
Samfunnskunnskap	-		85	68	103	99	120	148
Realfag	74	230	298	331	459	485	524	516
Pedagogisk seminar	-		34	45	36	70	75	83
Andre, uspes. fag	49	62	70	93	261	201	262	216
Høyere sosionomutdanning	-	-	-	-	-	-	-	18
<u>Norges tekniske høgskole</u>	1811	2641	3684	3693	3785	3834	3863	3953
Ingeniørfag		2400	3408	3409	3477	3522	3550	3650
Arkitektfag		241	276	284	308	312	313	303
<u>Statens arkitekthøgskole</u>	23	110	180	192	190	229	191	211
<u>Menighetsfakultetet²⁾</u>	208	433	605	715	766	831	908	929
Teologi	208	433	454	490	534	588	590	635
Kristendoms-kunnskap	-	-	151	225	232	243	318	294
<u>Norges Handelshøyskole</u>	191	527	909	932	960	952	1015	1028
Siviløkonomistudiet	185	526	878	891	889	866	882	885
Høyere avdelings studium	-	-	-	-	-	23	17	26
Høyere revisorstudium	-	-	-	-	-	-	46	63
Handelslærerstudiet	6	1	31	41	71	63	70	54
<u>Norges veterinærhøgskole</u>	152	173	207	217	220	225	226	239
<u>Norges landbrukshøgskole</u>	259	373	510	541	600	620	626	837
<u>Norges Idrettshøgskole</u>	-	-	200	265	290	326	323	353
Samlet antall studenter ved norske læresteder	9516	19645	30643	33255	35386	37002	38756	40284

1) Samlet antall studenter ved Lærerhøgskolen er noe lavere enn summen av alle fag fordi noen studenter studerer mer enn ett av de fag som er oppført i forspalten.

2) En del av studentene i kristendoms-kunnskap ved Menighetsfakultetet er antagelig også registrert ved Universitetet i Oslo.

Tabell 6. Samlet antall studenter ved Universitetene i Bergen, Oslo, Tromsø og Trondheim etter fakultet¹⁾ og studietrinn i høstsemestrene 1973, 1974 og 1975.

F a k u l t e t ¹⁾		Antall registrerte studenter			Prosentandel i høyere avdeling		
		1973	1974	1975	1973	1974	1975
Teologisk fakultet	1. avdeling	88	52	35	21.2	29.3	32.0
	2. avdeling	28	27	32			
	Ex.philos., andre	16	12	33			
	Ukjent	-	1	-			
Juridisk fakultet	1. avdeling	1131	1172	1153	19.1	21.6	23.9
	2. avdeling	1232	1378	1517			
	3. avdeling	684	843	992			
	Ex.philos., andre	542	497	484			
	Ukjent	3	15	7			
Samfunnsvitenskapelig fakultet	Lavere grad	4139	4346	4186	21.8	23.1	24.8
	Høyere grad	1315	1416	1471			
	Ex.philos., andre	338	330	254			
	Ukjent	243	47	29			
Historisk-filosofisk fakultet	Lavere grad	7214	7253	7366	16.4	17.6	20.0
	Høyere grad	1578	1744	2002			
	Ex.philos., andre	642	793	543			
	Ukjent	188	118	97			
Matematisk-naturvitenskapelig fakultet	Lavere grad	3786	3700	3826	20.7	21.9	22.9
	Høyere grad	1035	1070	1180			
	Ex.philos., andre ²⁾	159	91	131			
	Ukjent	26	27	14			
Medisinsk fakultet	Preklinisk avdeling	850	936	986	46.4	46.3	47.6
	Klinisk avdeling ³⁾	1003	1030	1094			
	Ex.philos., andre	306	255	216			
	Ukjent	2	3	2			
Odontologisk fakultet	1. avdeling	247	244	244	35.8	36.8	38.3
	2. avdeling	136	123	126			
	3. avdeling	238	243	243			
	Ex.philos., andre ⁴⁾	37	50	21			
	Ukjent	7	-	1			
I høyere avdeling		5881	6373	7014	21.6	22.9	24.8
Uten fakultets-tilhørighet ⁵⁾		2904	3968	4517			
S u m		30117	31784	32802	19.5	20.1	21.4

1) De enkelte fag er i denne tabellen oppført under det fakultet de ville tilhørt ved Universitetet i Oslo.

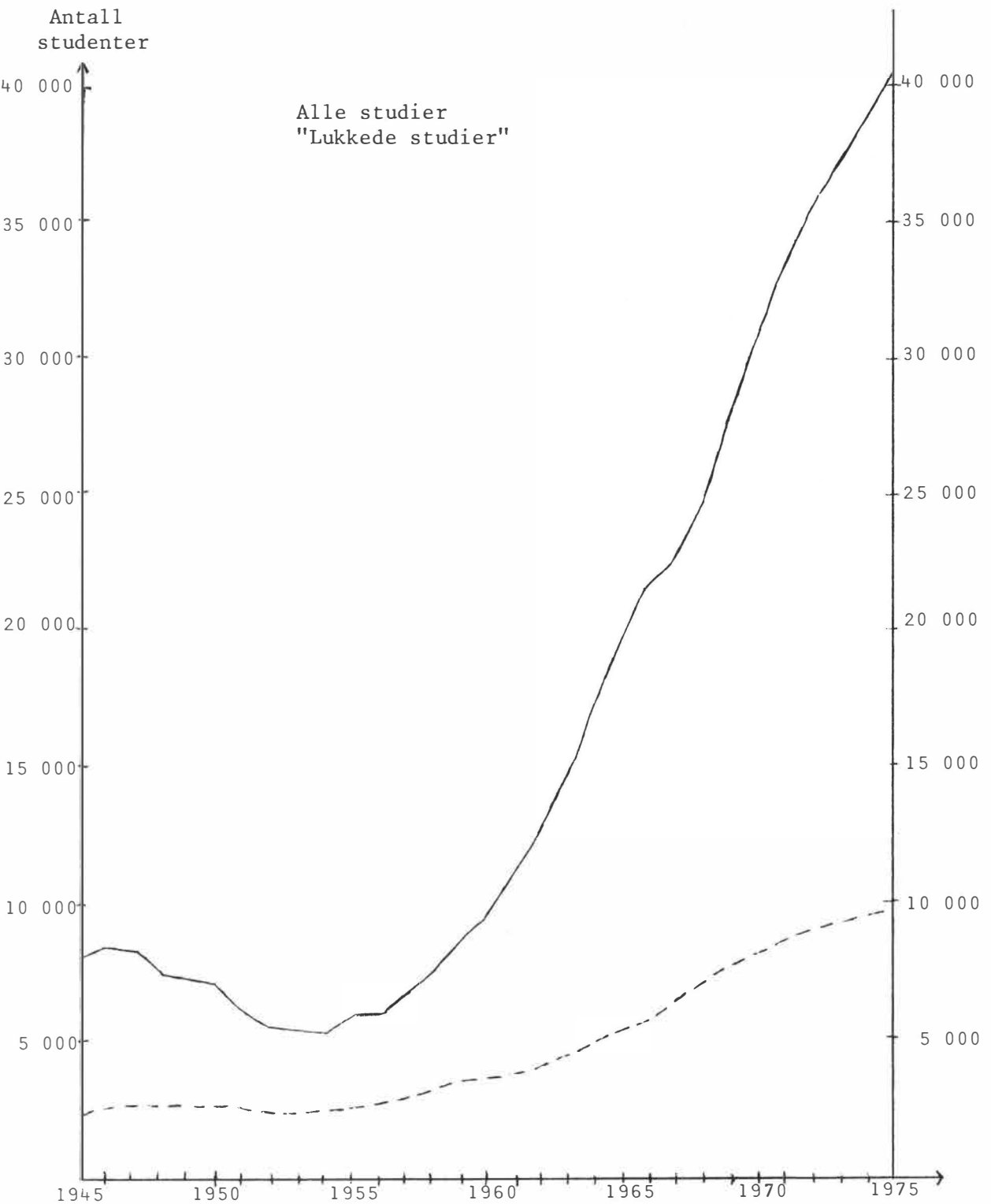
2) Inklusive alle aktuarstudenter.

3) Inklusive ernæringslinjens studenter, studenter som tar tilleggsprøve for utenlandsmedisinere, og studenter ved medisin grunnfag.

4) Inklusive studenter som tar tilleggsprøver for utenlands-odontologer.

5) Omfatter studenter med uoppgitt studium, studenter som bare har oppgitt examen philosophicum, fiskerifag-studier og studenter ved pedagogisk seminar.

Figur II. Samlet antall studenter ved norske akademiske læresteder
årene 1945-1975.

B. Studier i utlandet

Tabell 7. Samlet antall norske studenter ved utenlandske læresteder årene 1960, 1965 og 1970-1975 fordelt på studium.

Studium	Antall norske studenter i utlandet							
	1960	1965	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Arkitektfag	93	130	256	261	265	254	245	220
Ingeniørfag	1129	1117	834	716	630	599	472	402
Medisin	836	1175	1193	1056	987	921	812	745
Odontologi	484	338	195	127	99	83	65	50
Veterinær- medisin	-	20	83	103	110	99	90	82
Handelsfag	225	399	472	496	578	638	679	757
Andre fag	53	122	232	231	363	220	269	231
S u m	2820	3301	3265	2990	3032	2814	2632	2487

Kilde: Statens lånekasse for utdanning. Denne statistikken er basert på studenter som får en eller annen form for studiestøtte fra Lånekassen - dvs. lån, stipend, gebyrstipend, reisestipend, etc.

Tabell 7 viser at tallet på utenlandsstudenter kulminerte i midten av 1960-årene; siden har antallet stort sett vist en klart synkende tendens.

Tallene i ovenstående tabell er antakelig noe for lave, idet studenter som ikke mottar noen form for støtte fra Lånekassen ikke er inkludert, (se også kommentarer side 14 om nye studenter ved utenlandske læresteder).

F.eks. vil studenter som tidligere har mottatt økonomisk støtte fra Lånekassen, men som ikke har fullført studiene i løpet av "rimelig" tid, ikke lenger få støtte og således heller ikke inkluderes i statistikken. Studenter som fra før er registrert ved læresteder i Norge, men som tar en mindre del av sitt studium ved utenlandsk lærested, er heller ikke regnet med blant utenlandsstudentene.

Figur III er en grafisk fremstilling av samlet studenttall innenfor de enkelte fagområder ved norske og utenlandske læresteder. Det som slår en er den sterke veksten i humanistiske- og samfunnsvitenskapelige fag.

C. Samlet antall norske studenter

Tabell 8 viser antall norske studenter årene 1956-1975 ved norske og ved utenlandske læresteder.

Tabell 8. Samlet antall studenter ved norske læresteder og norske studenter ved utenlandske læresteder årene 1956-1975.

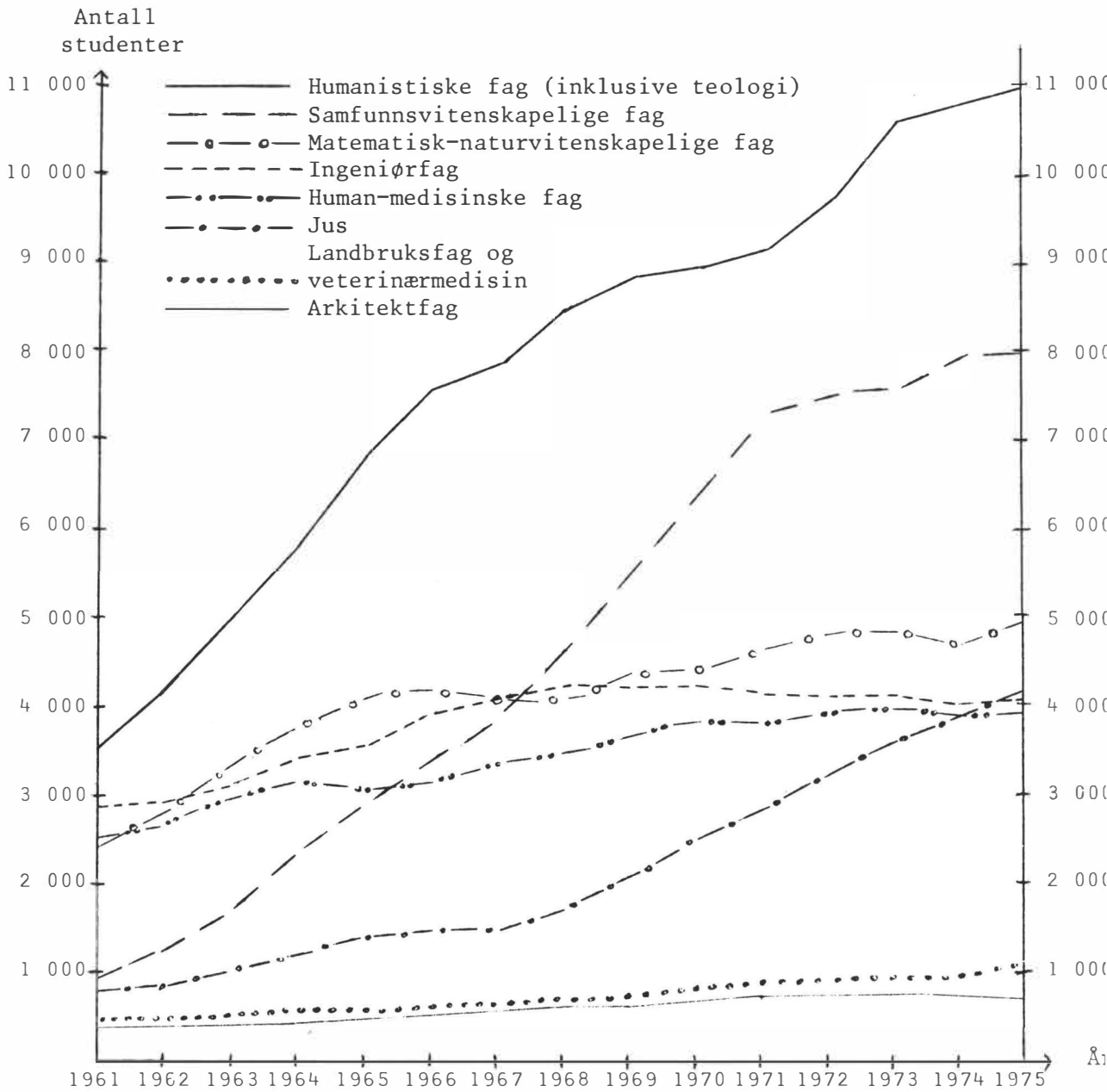
År	Studenter i Norge ¹⁾	Norske studenter i utlandet	Norske studenter i alt
1956/57	5 990	2 575	8 565
1960/61	9 510	2 820	12 330
1965/66	19 644	3 301	22 945
1966/67	21 392	3 656	25 048
1967/68	22 559	3 621	26 180
1968/69	24 780	3 613	28 393
1969/70	27 469	3 389	30 858
1970/71	30 461	3 265	33 726
1971/72	32 989	2 990	35 979
1972/73	35 083	3 032	38 115
1973/74	36 696	2 814	39 510
1974/75	38 756	2 632	41 388
1975/76	40 284	2 487	42 771

Det samlede antall studenter i Norge og norske studenter i utlandet var høsten 1975 kommet opp i nær 42 800, derav ca. 40 300 ved innenlandske læresteder (av disse var ca. 300 utenlandske studenter). Tallet på norske studenter i utlandet utgjør i dag en langt mindre del av det samlede antall studenter enn for ti år siden - 5.8 prosent i 1975 mot 14.4 prosent i 1965.

1) Tallene inkluderer utenlandske studenter i Norge. For årene 1960-1972 var antallet gjennomsnittlig 200-300 studenter.

Figur III. Samlet antall studenter ved norske og utenlandske læresteder høstsemestrene 1963-1975.

3. KANDIDATER UTEKSAMINERT FRA UNIVERSITETER OG HØGSKOLER

Oversikten over uteksaminerte kandidater bygger hovedsakelig på opplysninger fra de enkelte læresteder. For arkitekter og siviløkonomer med utenlandsk eksamen er antallet anslått på grunnlag av statistikk fra Statens lånekasse for utdanning - "studenter etter oppgitt avslutningsår", det samme gjelder sivilingeniører med utenlandsk utdanning.

Tallene for flere kandidatgrupper for de siste årene må betraktes som foreløpige, idet vi fra lærestedene stadig får inn tilleggslistor og rettelser til de tidligere innhentede lister. Dette gjelder særlig cand.mag.-gruppene i realfag og filologi. Rettelsene kan gi seg utslag både som tillegg til og fradrag fra de oppsatte tall.

For alle cand.mag.-gruppene er det bruttotall som er ført opp i oversikten - det er altså ikke trukket fra antall som senere har tatt eksamen i en høyere grad. Undersøkelser foretatt ved NAVF's utredningsinstitutt for kandidater uteksaminert i 1972, 1973 og vårsemesteret 1974 tyder på at andelene som studerer videre med sikte på høyere grads eksamen er knapt 65 prosent for filologer, vel 75 prosent for realister, vel 55 prosent for samfunnsvitere og knapt 85 prosent for exam.oecon.

Antall kandidater uteksaminert ved universiteter og høgskoler i Norge i 1975 var, etter foreløpige oppgaver, ca. 4 350 (sannsynligvis vil antallet vise seg å overstige 4 400, når supplerende lister blir levert). Dette er mer enn dobbelt så mange som ti år tidligere. Antallet norske kandidater uteksaminert ved utenlandske læresteder i 1975 var 571, dvs. 100 fler enn ti år tidligere, men den årlige uteksaminering av norske kandidater i utlandet var en del høyere i slutten av 1960-årene og begynnelsen av 1970-årene. I 1975 utgjorde norske kandidater fra utenlandske læresteder ca. 12 prosent av kandidatkullet, mot ca. 19 prosent i 1965.

Det er kandidater fra de samfunnsvitenskapelige fakulteter¹⁾ som har hatt den største økningen i løpet av tiårsperioden. I 1965 ble det uteksaminert 109 kandidater i samfunnsvitenskapelige fag (eksklusive siviløkonomi), i 1975 528. Årlig antall uteksaminerte jurister ble mer enn firedoblet og filologer tredoblet i løpet av tiårsperioden.

---

1) Omfatter følgende kandidatgrupper: Psykologer, pedagoger, sosiologer, statsvitere, etnografer etc., cand.polit., cand.mag. i samfunnsvitenskapelige fag, cand.oecon. og exam.oecon.

Tabell 9. Uteksaminerte kandidater fra norske og utenlandske læresteder 1960-1975 etter kandidatgruppe og uteksamineringsår.

Kandidatgruppe	1960	1965	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Filologer: cand.philol.	57	120	233	348	316	312	336	340
mag.art.	10	15	24	32	43	42	30	40
cand.mag.	134	278	693	673	674	776	911	857
Teologer	22	48	79	69	87	74	87	63
Jurister	83	87	223	216	198	243	276	356
Sosialøkonomer:								
cand.oecon.	2	22	77	85	71	89	76	70
exam.oecon.	-	41	95	127	74	80	91	87
Pedagoger: cand.paed.	-	12	6	9	12	15	15	24
cand.polit.	-	10	14	11	11	17	21	25
mag.art.	5	2	2	1	4	2	2	2
Psykologer: cand.psychol.	24	16	62	66	80	54	82	72
mag.art.	1	-	3	2	5	3	1	5
Sosiologer: cand.sociol.	-	-	3	4	14	16	11	14
cand.polit.	-	-	2	2	2	5	4	8
mag.art.	5	2	16	7	10	13	7	10
Statsvitere: cand.polit.	-	-	3	12	12	26	36	41
mag.art.	5	4	10	18	9	2	4	2
Etnografer: cand.polit.	-	-	2	-	1	1	1	4
mag.art.	-	-	1	-	2	5	5	8
Andre samfunnsvitere:								
cand.polit.	-	-	1	3	4	3	5	7
cand.mag.	-	-	67	89	138	206	222	149
Aktuarer	5	3	8	9	11	3	1	7
Realister: cand.real og	73	192	254	260	347	320	306	278
mag.scient.	113	344	387	399	382	433	484	440
cand.mag.								
Farmasøyter: cand.pharm.	32	24	26	35	7	24	24	31
Medisinere	149	229	310	380	368	434	386	399
herav med norsk eksamen	98	132	180	189	183	276	271	279
Gdentologer	102	118	158	189	155	150	133	122
herav med norsk eksamen	39	91	95	123	137	131	117	122
Sivilingeniører	537	596	1009	903	907	805	776	813
herav med norsk eksamen	254	344	659	603	667	610	596	633
Arkitekter	42	54	112	86	114	119	117	123
herav med norsk eksamen	27	39	87	56	74	79	82	83
Landbrukskandidater	86	103	131	156	150	190	197	-
Veterinærer					42	49	49	37
herav med norsk eksamen	17	18	30	31	32	37	39	31
Siviløkonomer	115	163	318	327	344	367	312	450
herav med norsk eksamen	55	83	168	187	194	227	172	225
høyere avdeling	-	-	-	-	-	-	10	6
Handelslærere	7	7	15	11	10	18	14	25
S u m	1626	2508	4374	4460	4604	4896	5032	4915
herav med norsk eksamen	1154	2037	3656	3733	3961	4332	4536	4344

Tabell 10. Uteksaminerte kandidater fra norske og utenlandske lære-
steder 1960-1975 etter kandidatgrupper og uteksamineringsår.
Prosentfordeling på kandidatgruppe.

Kandidatgruppe	1960	1965	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Filologer: cand.philol.	3.5	4.8	5.3	5.6	6.9	6.4	6.7	6.9
mag.art.	0.6	0.6	0.5	0.7	0.9	0.9	0.6	0.8
cand.mag.	8.2	11.0	15.8	15.1	14.6	15.8	18.1	17.3
Teologer	1.4	1.9	1.8	1.6	1.9	1.5	1.7	1.3
Jurister	5.1	3.5	5.0	4.8	4.3	5.0	5.5	7.2
Sosialøkonomer:								
cand.oecon.	0.1	0.9	1.8	1.9	1.5	1.8	1.5	1.4
exam.oecon.	-	1.6	2.2	2.9	1.6	1.6	1.8	1.8
Pedagoger: cand.paed.	-	0.5	0.1	0.2	0.3	0.3	0.3	0.5
cand.polit.	-	0.4	0.3	0.3	0.2	0.3	0.4	0.5
mag.art.	0.3	0.1	0.1	0.0	0.1	0.0	0.0	0.0
Psykologer: cand.psychol.	1.5	0.6	1.4	1.5	1.7	1.1	1.6	1.5
mag.art.	0.1	-	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1
Sosiologer: cand.sociol.	-	-	0.1	0.1	0.3	0.3	0.2	0.3
cand.polit.	-	-	0.1	0.0	0.0	0.1	0.1	0.2
mag.art.	0.3	0.1	0.4	0.2	0.2	0.3	0.1	0.2
Statsvitere: cand.polit.	-	-	0.1	0.3	0.3	0.5	0.7	0.8
mag.art.	0.3	0.2	0.2	0.4	0.2	0.0	0.1	0.0
Etnografer: cand.polit.	-	-	0.0	-	0.0	0.0	0.0	0.1
mag.art.	-	-	0.1	-	0.0	0.1	0.1	0.2
Andre samfunnsvitere:								
cand.polit.	-	-	0.0	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1
cand.mag.	-	-	1.5	2.0	3.0	4.2	4.4	3.0
Aktuarer	0.3	0.1	0.2	0.2	0.2	0.1	0.0	0.1
Realister: cand.real og	4.5	7.7	5.8	5.8	7.5	6.5	6.1	5.6
mag.scient.	6.9	13.7	8.8	8.9	8.3	8.8	9.6	8.9
cand.mag.	2.0	1.0	0.6	0.8	0.2	0.5	0.5	0.6
Farmasøyter: cand.pharm.	2.0	1.0	0.6	0.8	0.2	0.5	0.5	0.6
Medisinere	9.2	9.1	7.1	8.5	8.0	8.9	7.7	8.1
herav med norsk eksamen	6.0	5.3	4.1	4.2	4.0	5.6	5.4	5.6
Odontologer	6.2	4.7	3.6	4.2	3.4	3.1	2.6	2.5
herav med norsk eksamen	2.4	3.6	2.2	2.8	3.0	2.7	2.3	2.5
Sivilingeniører	33.0	23.8	23.1	20.2	19.7	16.4	15.4	16.5
herav med norsk eksamen	15.6	13.7	15.1	13.5	14.5	12.5	11.8	12.8
Arkitekter	2.6	2.2	2.6	1.9	2.5	2.4	2.3	2.5
herav med norsk eksamen	1.7	1.6	2.0	1.3	1.6	1.6	1.6	1.7
Landbrukskandidater	5.2	4.1	3.0	3.5	3.3	3.9	3.9	-
Veterinærer	1.0	0.7	0.7	0.7	0.9	1.0	1.0	0.7
herav med norsk eksamen	1.0	0.7	0.7	0.7	0.7	0.8	0.8	0.6
Siviløkonomer	7.0	6.5	7.2	7.3	7.5	7.5	6.2	9.6
herav med norsk eksamen	3.4	3.3	3.9	4.2	4.2	4.6	3.4	4.6
høyere avdeling	-	-	-	-	-	-	0.2	0.1
Handelslærere	0.4	0.3	0.3	0.2	0.2	0.4	0.3	0.5
S u m	99.7	100.1	99.9	100.0	99.9	99.9	99.8	99.9
herav med norsk eksamen	71.0	81.2	83.6	83.7	86.0	88.5	90.0	87.8

4. KVINNELIGE STUDENTER

A. Tilgang på nye studenter

Tabell 11 viser at i 1975 var 42.4 prosent av de nye studentene ved læresteder i inn- og utland kvinner. Kvinneenes andel av tilgangen varierer sterkt fra lærested til lærested. Norges lærerhøgskole i Trondheim hadde størst relativ tilgang av kvinnelige studenter i 1975 - her var 52.1 prosent av de nye studentene kvinner det siste året. Ved Universitetet i Oslo var 50.8 prosent av de nye studentene kvinner, ved Universitetet i Bergen 47.5 prosent. Ved norske vitenskapelige høgskoler - utenom Norges lærerhøgskole - var 16.0 prosent av de nye studentene i 1975 kvinner; ved læresteder i utlandet 17 prosent.

Sammenligner vi tilgangen til de enkelte fagstudier, ser vi at det er her - og ikke på læresteder - at vi finner den vesentligste forskjell i kvinneandelen; selv om det også innenfor samme fag er tydelige forskjeller mellom enkelte læresteder.

Tabell 11. Prosentandel kvinner¹⁾ av tilgangen på nye studenter¹⁾ årene 1962-1975.

Lærested	1962	1965	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Universitetet i Tromsø	-	-	-	-	-	32.8	39.5	38.0
Universitetet i Oslo	32.5	35.1	41.0	44.2	46.6	47.5	49.8	50.8
Universitetet i Bergen	27.2	25.3	34.6	39.5	41.8	44.5	44.5	47.5
Norges lærerhøgskole	34.0	41.2	46.5	45.7	42.6	42.6	52.7	52.1
Andre norske høgskoler	4.6	4.1	6.9	9.4	8.4	13.3	14.5	16.0
Norske læresteder	26.7	28.7	34.7	35.4	39.5	40.5	42.7	43.6
Læresteder i utlandet ²⁾	7.6	8.6	13.9	8.3	14.2	10.2	16.9	17.0
Sum	23.8	26.1	33.1	33.9	38.1	40.5	41.6	42.4

1) For universitetene i Oslo og Bergen: Antall immatrikulerte som har oppgitt at de skal studere. For de øvrige læresteder gjelder tallene studenter som er tatt opp til studiet ved vedkommende lærested. Tilgangen til Menighetsfakultetet er inkludert i tilgangen til universitetene i Oslo og Bergen, idet disse studentene immatrikuleres ved et universitet for å ta forberedende prøver. Tilgangen til Norges idrettshøgskole er ikke med i denne tabellen. Det antas at omtrent halvparten av studentene ved dette lærested har vært registrert ved et annet akademisk lærested tidligere. Ved Idrettshøgskolen tas opp omtrent like mange studenter av hvert kjønn.

2) På grunn av ufullstendig registrering av norske studenter i utlandet det første studieåret, er andelen kvinner av tilgangen de enkelte år nokså usikker.

Kvinnenes andel av tilgangen på nye studenter har den siste tiårsperiode økt innenfor samtlige studier unntatt farmasistudiet. Av de ca. 4 350 kvinner som i 1975 ble immatrikulert ved våre universiteter og oppga at de skulle studere et åpent eller uoppgitt studium eller ble opptatt ved et lukket studium, hadde nær halvparten ikke bestemt hvilket fagstudium de ville studere. Av de som hadde valgt studium, hadde 39.4 prosent planlagt å studere filologi.

Blant norske studenter som påbegynner studier i utlandet har andelen kvinner vært nokså varierende fra år til år, og den ufullstendige registrering av utenlandsstudentene det første studieåret (se side 14) medfører også usikkerhet med hensyn til andelen kvinner blant disse.

B. Samlet antall studenter

Høsten 1975 var det ca. 14 400 kvinnelige studenter i Norge, dvs. 35.6 prosent av det samlede antall studenter ved norske akademiske læresteder. Av norske studenter ved utenlandske læresteder var knapt 350 eller 13.8 prosent kvinner. I løpet av perioden 1965-1975 har kvinnenes andel av det samlede studenttall i Norge og utlandet steget fra 22 til 34.4 prosent.

Ved de fleste akademiske læresteder har andelen kvinnelige studenter vist en ganske markert økning det siste ti-året. I hele perioden har Norges lærerhøgskole hatt relativt flest kvinner blant sine studenter, mens kvinneandelen har vært bare litt lavere ved Universitetet i Oslo. Andelene for disse to lærestedene har økt med ca. ti prosentenheter på ti år, og ligger nå på 44.8 for Lærerhøgskolen og 41.8 prosent for Universitetet i Oslo. Andelen kvinnelige studenter ved Universitetet i Bergen har økt fra 24.5 prosent i 1965 til 38.0 prosent i 1975. Lavest kvinneandel gjennom hele perioden har det vært ved Norges tekniske høgskole og Norges Handelshøyskole, men også disse lærestedene har hatt en betydelig økning i andelen av studenter som er kvinner. Fra 1965 til 1975 har andelen økt fra 3.2 til 9.8 prosent ved Norges Handelshøyskole og fra 4.5 til 7.6 prosent ved Norges tekniske høgskole.

Tabell 12 viser prosentandel kvinner blant studenter innenfor de ulike fagområder årene 1962, 1965 og 1970-1975. Det fremgår av tabellen at det bare er studiene farmasi og ernæringsfag som hele tiden har hatt flere kvinnelige enn mannlige studenter. Dessuten har filologistudiet de tre siste år hatt overvekt av kvinnelige studenter. Nesten alle fagområder har fått en stadig økende andel kvinnelige studenter i løpet av det siste ti-året. Unntak er farmasistudiet, hvor kvinneandelen har sunket drastisk siden artium fra real- eller naturfaglinjen ble opp-
takskrav.

C. Uteksaminerte kandidater

Tabell 13 viser prosentandel kvinner av de uteksaminerte kandidatene i 1961, 1965 og de seks siste år. Det fremgår av tabellen at økningen i andelen kvinner av de uteksaminerte kandidater er langt mer moderat enn når det gjelder tilstrømningen av nye studenter og i hele studentmassen. På ti år har kvinneandelen av et kandidat-kull økt fra knapt 14 til nær 21 prosent. Holdes kandidater med utenlandsk utdanning utenfor, blir andelen vel 15 prosent i 1965 og knapt 23 prosent i 1975. For de fleste kandidatgrupper har kvinneandelen av den årlige uteksaminering vært nokså varierende i løpet av perioden. Den betydeligste økning i andelen kvinner finnes blant filologer, kandidater med samfunnsvitenskapelig utdanning og landbrukskandidater, men tendensen er økende også for en del andre kandidatgrupper, som medisinerere, siviløkonomer og sivilingeniører.

Over halvparten av de kvinnene som ble uteksaminert ved universiteter og høyskoler både i 1973, 1974 og i 1975 var filologer - i 1965 var andelen 36 prosent. Farmasøytene er den eneste kandidatgruppen hvor det uteksamineres flere kvinner enn menn - 72.9 prosent av de uteksaminerte farmasøytene i perioden 1965-1975 var kvinner. Det årlige antall uteksaminerte cand.pharm. har imidlertid ikke økt vesentlig i løpet av perioden, og mens de kvinnelige farmasøytene utgjorde 4.6 prosent av alle kvinner fra kandidat-kullet 1965, var andelen bare 1.9 prosent i 1975.

Tabell 12. Prosentandel kvinner av samlet studenttall ved norske universiteter og vitenskapelige høyskoler årene 1962-1975 fordelt på fagområde.

Fagområde	1962	1965	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Filologi	44.7	47.1	49.1	48.7	49.8	50.9	52.5	52.6
Teologi	8.8	8.4	7.7	7.1	7.8	8.2	9.4	10.2
Jus	7.6	11.8	16.6	17.7	20.2	22.2	24.2	27.0
Sosialøkonomi	3.3	4.1	5.8	5.5	4.9	5.0	6.2	8.4
Pedagogikk	19.6	28.8	42.1	44.4	44.5	48.5	51.8	54.2
Psykologi	36.1	40.9	41.0	43.3	42.5	45.4	46.9	49.1
Sosiologi	28.1	29.5	36.6	38.2	38.6	41.3	41.1	41.2
Statsvitenskap	12.8	9.5	12.4	14.2	12.1	16.2	16.9	22.6
Etnografi	80.0	72.7	50.7	43.8	53.4	56.6	51.8	51.8
Uspes. samf.fag	-	22.0	30.1	34.3	37.8	37.6	32.7	33.8
Aktuarfag	5.4	9.5	-	-	22.2	18.2	41.7	29.4
Realfag	17.5	14.6	16.2	17.2	17.9	19.5	20.0	21.0
Farmasi	72.2	72.6	71.2	65.2	61.6	61.3	57.4	59.5
Medisin	11.7	16.3	17.3	18.3	20.1	21.8	23.5	22.9
Odontologi	21.6	23.5	25.0	25.1	26.7	30.2	29.8	34.5
Ingeniørfag	1.7	3.2	2.8	3.3	3.1	4.4	5.0	6.2
Arkitektfag	22.4	17.8	18.5	17.3	17.9	21.8	21.2	23.3
Landbruksfag	3.4	4.3	7.6	8.1	10.8	13.1	15.2	16.5
Veterinærmedisin	9.9	9.8	11.6	14.7	16.8	19.6	23.9	28.0
Handelshøgskole stud. ¹⁾	1.4	3.2	6.5	6.5	7.0	7.2	8.2	9.8
Ernæringsfag	-	-	90.2	77.8	75.0	77.8	81.8	80.5
Idrettsfag	-	-	40.5	31.7	32.8	30.4	34.1	31.9
Andre og uspes. fag		40.8	61.7	60.1	60.2	56.8	56.5	57.7
Sum	22.5	24.3	28.1	29.8	31.1	32.3	34.5	35.6

1) For årene 1962-1973 er handelslærestudenter ikke medregnet.

Tabell 13. Prosentandel kvinner av de ulike kandidatgrupper uteksaminert ved norske og utenlandske læresteder årene 1961, 1965 og 1970-1975.

Kandidatgruppe	1961	1965	1970	1971	1972	1973	1974	1975
Filologer: cand.philol.	17.2	25.0	30.9	34.7	34.2	32.8	31.8	34.1
mag.art.	-	20.0	25.0	25.0	41.9	33.3	33.3	25.0
cand.mag.	35.4	45.5	41.2	43.6	42.1	42.6	44.9	47.1
Teologer	-	2.1	8.9	5.8	9.2	5.4	6.9	6.3
Jurister	11.5	4.6	9.9	13.0	9.1	9.9	8.3	11.5
Sosialøkonomer:								
cand.oecon.	10.0	9.1	1.3	5.9	7.0	5.6	2.6	1.4
exam.oecon.	-	2.4	2.1	4.7	1.4	6.3	1.1	4.6
Pedagoger	14.3	45.4	8.7	23.8	40.7	35.3	28.9	29.4
Psykologer	37.5	37.5	27.7	42.6	35.3	37.5	42.2	35.1
Sosiologer	-	-	26.3	38.5	38.5	12.1	31.8	34.4
Statsvitere	-	-	10.0	-	-	-	8.3	4.7
Etnografer	-	-	66.7	-	-	50.0	33.3	75.0
Andre samfunnsvitere:								
cand.polit.	-	-	-	-	-	-	20.0	42.9
cand.mag.	-	-	29.9	18.0	20.4	20.5	34.7	32.9
Aktuarer	-	-	-	-	18.2	-	-	-
Realister: cand.real. og mag.scient.	14.4	10.4	7.5	9.6	7.2	9.4	13.1	16.2
cand.mag.	20.4	14.8	14.0	14.7	17.7	15.0	15.9	20.2
Farmasøyter: cand.pharm.	83.3	70.8	92.3	74.3	85.7	50.0	83.3	61.3
Medisinere	11.4	16.6	17.7	16.1	16.2	16.2	18.2	16.3
herav med norsk eksamen	10.8	14.4	18.9	18.5	15.8	16.3	18.1	19.7
Odontologer	26.1	14.4	20.9	19.0	30.3	22.0	27.3	19.7
herav med norsk eksamen	40.0	13.2	22.1	23.6	29.2	21.5	29.1	19.7
Sivilingeniører	1.1	1.2	2.2	2.9	2.2	1.5	3.1	3.9
herav med norsk eksamen	1.7	1.7	2.7	3.8	2.4	1.6	2.9	4.8
Arkitekter	10.5	11.1	14.3	14.0	11.4	16.0	18.8	16.3
herav med norsk eksamen	7.1	7.7	12.6	16.1	10.8	17.7	19.5	18.1
Landbrukskandidater	2.6	2.9	3.1	7.7	4.0	9.5	9.6	-
Veterinærer	13.6	5.6	-	9.7	7.1	10.2	12.2	8.1
herav med norsk eksamen	13.6	5.6	-	9.7	3.1	10.8	10.3	6.5
Siviløkonomer	3.0	1.2	3.8	4.6	2.9	4.9	4.2	5.9
herav med norsk eksamen	3.2	-	4.2	7.0	3.1	7.0	5.8	8.0
høyere avdeling								16.7
Handelslærere	-	-	20.0	18.2	10.0	16.7	7.1	19.0
Sum	13.1	13.7	15.7	17.1	16.0	17.3	20.0	20.8
herav med norsk eksamen	15.6	15.4	17.5	19.3	18.3	18.7	21.3	22.7

5. STUDENTER VED DISTRIKTSHØGSKOLENE

A. Tilgang på nye studenterTabell 14. Tilgang på nye studenter¹⁾ ved distriktshøgskolene 1972-1975 etter studieretning.

Studieretning	A n t a l l				P r o s e n t			
	1972	1973	1974	1975	1972	1973	1974	1975
Filologisk og hum./estetisk ²⁾	224	293	436	535	17.4	19.3	25.9	24.7
Pedagogisk	72	95	82	114	5.6	6.2	4.9	5.3
Økonomisk/administrativ ³⁾	311	347	350	501	24.2	22.8	20.8	23.2
Samfunnsfaglig ⁴⁾	152	219	268	384	11.8	14.4	15.9	17.8
Media	43	43	28	37	3.3	2.8	1.7	1.7
Teknisk/økonomisk	30	28	18	20	2.3	1.8	1.1	0.9
Matematisk ⁵⁾	174	202	186	224	13.5	13.3	11.1	10.4
Teknisk/naturvitensk. ⁶⁾	119	106	128	156	9.3	7.0	7.6	7.2
Natur- og miljøvern	59	50	53	55	4.6	3.3	3.1	2.5
Reiseliv	40	53	50	52	3.1	3.5	3.0	2.4
Transport- og skipsfartsfaglig	56	79	78	74	4.4	5.2	4.6	3.4
Fiskerifaglig	5	7	6	10	0.4	0.5	0.4	0.5
Sum	1285	1522	1683	2162	100	100	100	100

Kilde: Oppgaver fra de enkelte læresteder.

1) Heltidsstudenter som har tatt imot studieplass ved 1. studieår.

Enkelte av disse har studert annet studium ved distriktshøgskole tidligere.

2) Omfatter følgende studier: humanistisk/estetiske, språkfag, historie, kulturarbeid og kunstformidling.

3) Omfatter følgende studier: økonomisk/administrative, revisjon og ledere av mindre bedrifter.

4) Omfatter følgende studier: samfunnsfag, offentlig administrasjon, lokalsamfunnet, samfunnspolitikk, sosialpedagogikk (tidl. organisasjon og velferd) kateket- og menighetspleie, trygdefag og sosialarbeiderutdanning.

5) Omfatter følgende studier: matematikk, databehandling og systematisering.

6) Omfatter følgende studier: teknisk/naturvitenskapelige, kjemi og matematikk/kjemi.

Tilgangen på studenter til distriktshøgskolene i 1975 er vist i tabell 14. Tabellen viser at 2 162 studenter begynte ved de ulike studieretninger og heltidskurs. Imidlertid er ikke alle disse egentlig nye studenter, idet en del studenter som er blitt opptatt ved et annet studium/kurs enn de har studert tidligere er tatt med blant de nye. Dette gjelder i særlig grad for revisjonsfag og ved filologisk og humanistisk/estetisk studieretning.

B. Samlet antall studenter

Høsten 1975 var det ialt 3 349 studenter ved landets åtte distriktshøgskoler. I tillegg ble det gitt undervisning for examen philosophicum og enkelte andre kurstilbud ved distriktshøgskolene. Tabell 15 viser antall studenter ved distriktshøgskolene årene 1972-1975 fordelt på studieretninger. Studenter som formelt hører inn under et av universitetene er ikke inkludert i tabellen.

Tabell 15. Samlet antall heltidsstudenter ved distriktshøgskolene årene 1972-1975.

Studieretning ¹⁾	A n t a l l				P r o s e n t			
	1972	1973	1974	1975	1972	1973	1974	1975
Filologisk og hum./estetisk	247	294	445	540	13.5	12.5	16.0	16.1
Pedagogisk	72	95	82	114	3.9	4.0	2.9	3.4
Økonomisk/administrativ	660	692	749	975	36.1	29.4	26.9	29.1
Samfunnsfaglig	201	379	454	569	11.0	16.1	16.3	17.0
Media	77	79	66	63	4.2	3.4	2.4	1.9
Teknisk/økonomisk	30	50	60	61	1.6	2.1	2.2	1.8
Matematisk	182	257	310	341	10.0	10.9	11.1	10.2
Teknisk/naturvitensk.	153	189	265	325	8.4	8.0	9.5	9.7
Natur- og miljøvern	84	87	85	90	4.6	3.7	3.0	2.7
Reiseliv	40	89	99	102	2.2	3.8	3.6	3.0
Transport og skipsfarts-faglig	77	127	153	147	4.2	5.4	5.5	4.4
Fiskerifaglig	5	12	19	22	0.3	0.5	0.7	0.7
Sum	1828	2350	2787	3349	100	100	100	100

1) Se fotnote 1-6 til tabell 14.

Av tabellen fremgår at økonomisk/administrativ studieretning (inklusive revisjon og ledere av mindre bedrifter) har størst antall studenter, ca. 29 prosent, dernest kommer samfunnsfaglige studieretninger med 17 prosent og filologisk og humanistisk/estetiske med 16 prosent. Disse to siste gruppene har fått en økende andel av studenttallet ved distrikthøgskolene de senere år. Media og natur- og miljøvern har fått synkende andeler, og de øvrige studieretninger har hatt svakt svingende andeler i den perioden statistikken omfatter.

Det er relativt færre kvinnelige studenter ved distrikthøgskolene enn ved universitetene og de vitenskapelige høyskoler samlet. Høsten 1975 var 27.8 prosent av distrikthøgskolestudentene kvinner, mot 35.6 prosent av studentene ved universiteter og vitenskapelige høyskoler. Ved filologisk og humanistisk/estetiske studieretninger var imidlertid andelen kvinnelige studenter høyere ved distrikthøgskolene enn ved universitetene - 57.7 prosent, mot 52.6 prosent ved universitetene.

SUMMARY IN ENGLISH

In 1975, the number of new entrants to universities and other institutions of higher education in Norway was approximately 9.950. About 450 Norwegian students entered universities abroad. The annual number of new students in Norway has increased by 83 per cent over the last ten years. The increase was stronger in the first half of the decade than it has been since 1970. The number of Norwegians beginning university studies abroad has decreased to only half as many as there were in 1965.

In the autumn of 1975 the total number of students enrolled at universities and equivalent institutions in Norway was 40.300 - an increase of 105 per cent during the last decade. The number of Norwegian students enrolled at universities abroad was approximately 2.500.

Twenty-five per cent of the students in Norway were studying the Arts, 18 per cent Social Sciences (including psychology, pedagogy and economics), 12 per cent Natural Sciences, 10 per cent Law, 9 per cent Engineering and scarcely 8 per cent Medical subjects (including dentistry and pharmacy). Over ten years the proportions studying Natural Sciences, Engineering and the Arts have decreased from 21 per cent, 12 per cent and 32 per cent respectively, whereas the proportion of students in Social Sciences increased from 13 per cent in 1965 to 20 per cent in 1971 and has shown a gradual but slight decrease since. Law students increased their proportion of the total enrolment over the ten year period from 7 to 10 per cent.

Geographically the students in Norway were distributed as follows: in the Oslo area there were 22.900 students, in Bergen 9.000, at the university of Trondheim 7.100 and at the university of Tromsø - where the first students enrolled in 1971 - there were 1.300 students.

The proportion of female students has increased during the last decade. In 1975, 43.6 per cent of the new students at universities and equivalent institutions in Norway were women, as against only 28.7 per cent in 1965. 14.400 female students were enrolled at universities and equivalent institutions in Norway - 35.6 per cent of the total number of students. The proportion of women has increased in almost every course of study - and conspicuously so in several courses which traditionally have been, and still are, strongly dominated by male students, (Table 12). Among Norwegian students abroad the proportion of women was smaller than at home - 17 per cent of the new students in 1975 and 14 per cent of the total.

In 1975, the number of graduates from universities and other institutions of higher education in Norway was approximately 4.350, the number of Norwegians that graduated from universities abroad was approximately 570. The annual number of graduates from Norwegian institutions of higher education has been more than doubled in the period from 1965 to 1975. The annual number of Norwegian graduates from foreign universities culminated at slightly more than 700 in 1970, and has decreased considerably since then. In 1975, the number was 100 more than ten years earlier, constituting only 13 per cent of Norwegian graduates that year, as against 19 per cent in 1965.

The number of women that graduated at Norwegian universities and equivalent institutions in 1975 was approximately 1.000, and 35-40 Norwegian women graduated abroad. Women accounted for 21 per cent of the cohort of university graduates in 1975. Ten years earlier the corresponding proportion was 14 per cent. More than half of the women who graduated in 1975 got an Arts degree, as against 36 per cent in 1965.

There are eight Regional Colleges in Norway. In 1975, the various courses at these were entered by 2.162 full-time students and a number of part-time students. The total number of full-time students at the Regional Colleges in the autumn of 1975 was 3.350 - 29 per cent of these attended Commercial and Business Administration courses, 17 per cent Social Science courses and 16 per cent Arts courses. The proportion of female students was smaller at the Regional Colleges than at the universities.